

RAPORT

MONITORIMI I

SEKTORIT TË

MJEDISIT NË

KOMUNËN E

PRIZRENIT

2020

RAPORT

MONITORIMI I SEKTORIT TË

MJEDISIT NË KOMUNËN E

PRIZRENIT – 2020

Botues : EC Ma Ndryshe
Rr. Fehmi Lladrovci 94, Prizren &
Bulevardi Nënë Tereza 30B H1 Nr.5,
Prishtinë
www.ecmandryshe.org
info@ecmandryshe.org
029 222 771 & 038 224 967

Ky dokument është realizuar nga EC Ma Ndryshe, mbështetur nga Agjencia Suedeze për Zhvillim dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar, (Sida) përmes Programit të saj "Human Rightivism" që implementohet nga Community Development Fund – CDF. Përmbajtja dhe qëndrimet e paraqitura këtu nuk përfaqësojnë qëndrimin zyrtarë të donatorëve.

Maj, 2021

HYRJE

Ky raport është një përpjekje e re e strukturuar e shoqërisë civile për të adresuar e trajtuar përgjegjësitë e organeve kompetente të Qeverisë Lokale, përkatësisht përgjegjësitë e Komunave karshi 7 aspekteve mjedisore që rregullohen me kornizën ligjore të vendit.

Organet përgjegjëse për mbrojtjen e mjedisit janë të rregulluara në forma të ndryshme në Komunat e Kosovës. Disa nga komunat kanë drejtori të dedikuara për mbrojtjen e mjedisit, ndërsa disa kanë sektore në kuadër të drejtorive për planifikim apo zyrtarë përgjegjës për çështje mjedisore. Në Komunën e Prizrenit, Sektori për Mjedis dhe Menaxhimin e Mbeturinaeve, funksionon në kuadër të Drejtorisë së Shërbimeve Publike.

Metodologjia e ndjekur nga EC Ma Ndryshe për përpilimin e këtij raporti merr në konsideratë 12 ligje që adresojnë aspekte të ndryshme të mbrojtjes së mjedisit, si:

- Ligji nr.03/L-025 për mbrojtjen e mjedisit
- Ligji nr.03/L-233 për mbrojtjen e natyrës
- Ligji nr.03/L-160 për mbrojtjen e ajrit nga ndotja
- Ligji nr.2003_3 për pyjet e Kosovës
- Ligji nr.04/L-147 për ujërat e Kosovës
- Ligji nr.04/L-060 për mbeturina

- Ligji nr.06/L-035 për veprimtaritë hidrometeorologjike
- Ligji nr.03/L-119 për produktet biocide dhe shtojcat
- Ligji nr.02/L-53 për gjuetinë
- Ligji nr.04/L-197 për kimikate
- Ligji nr.04/L-174 për planifikimin hapësinor
- Ligji nr.04/L-175 për inspektoratin e mjedisit, ujërave, natyrës, planifikimit hapësinor dhe ndërtimit

Ndërsa aspektet kryesore që ligjet e lartshënuara rregullojnë janë:

- Organet institucionale
- Kapacitetet njerëzore
- Dokumentet e planifikimit dhe menaxhimit mjedisor
- Pjesëmarrja publike
- Të dhënat mjedisore
- Mbikëqyrja dhe raportimi
- Licencimi, lejet dhe pëlqimet mjedisore

Mbi këtë bazë përmbajtja e këtij raporti tenton që të mbulojë aspektet kryesore që legjislacioni në fuqi adreson, si:

Skema institucionale për planifikimin dhe menaxhimin mjedisor

Korniza ligjore

Hartimi, harmonizimi dhe zbatimi i dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit të mjedisit, projekteve dhe masave për mbrojtjen e mjedisit

Mbikëqyrja inspektive dhe raportimi mjedisor

Krijimi, grumbullimi, menaxhimi i të dhënave dhe sistemi të menaxhimit të dhënave

Bashkëpunimi, koordinimi dhe pjesëmarrja publike

Licencimi dhe lejet mjedisore

Gjetjet e këtij raporti në kapituj të caktuar kanë identifikuar mangësitë aktuale në sektorin e mjedisit, që kërkojnë vëmendje më të shtuar nga autoritetet komunale, me qëllim të përmirësimit të procesit të planifikimit dhe menaxhimit mjedisor. Gjithashtu ato janë validuar nga zyrtarët përkatës komunalë, si pasqyrim i gjendjes reale në sektorin e mjedisit. Njëherësh kanë theksuar se burimet njerëzore dhe financiare nuk janë në nivel të mjaftueshëm, gjë që mbase reflektohet edhe në gjendjen aktuale mjedisore.

Në fund janë adresuar edhe disa rekomandime me qëllim të përmirësimeve dhe plotësimeve në proceset e planifikimit dhe menaxhimit mjedisor, drejt arritjes së rezultateve më të qëndrueshme në sektorin e mjedisit dhe mbrojtjen e resurseve natyrore.

GJETJET E RAPORTIT

1.0

SKEMA INSTITUCIONALE PËR PLANIFIKIMIN DHE MENAXHIMIN MJEDISOR

Në Komunën e Prizrenit organi përgjegjës për planifikim dhe menaxhim mjedisor është Sektori i Mjedisit dhe i Menaxhimit të Mbeturinave që funksionon në kuadër të Drejtorisë së Shërbimeve Publike. Stafi i DSHP-së përbëhet prej gjithsejtë 14 punonjësve, prej të cilëve 5 janë të

angazhuar në Sektorin e Mjedisit dhe të Menaxhimit të Mbeturinave.

Ky sektor përbëhet prej udhëheqësit të sektorit, bashkëpunëtorit profesional për mjedis, përgjegjësës për menaxhimin e mbeturinave, inspektorit për mjedis dhe shërbyesit në sportel (arkëtarit).

ORGANI KOMUNAL	A ËSHTË THEMELUAR?	EMRI ZYRTAR	FUQIA AKTUALE PUNËTORE
Drejtoria	Po	Drejtoria e Shërbimeve Publike	14
Sektori	Po	Sektori i Mjedisit dhe Menaxhimit të Mbeturinave	5
Zyrtarët		Udhëheqësi i Sektorit të Mjedisit dhe Mbeturinave	1
		Bashkëpunëtor i Profesional për Mjedis	1
		Përgjegjësja për Menaxhimin e Mbeturinave	1
		Inspektori për Mjedis	1
		Shërbyesi në sportel (arkëtar)	1

Numri i angazhuar i shërbyesve civil sipas deklaratave të zyrtarëve të SMMM nuk është i mjaftueshëm për kryerjen e detyrave të përcaktuara me kornizën ligjore. Për ilustrim, ata kanë bërë të ditur se bazuar në programin e Sektorit të Mjedisit dhe Menaxhimit të Mbeturisë të hartuar nga JICA, numri i zyrtarëve të angazhuar në këtë sektor duhet të jetë 16. Sipas tyre shërbyesit civil në SMMM kanë profilet e nevojshme profesionale për kryerjen e detyrave të përcaktuara me kornizën ligjore. Monitorimi tregon se dy zyrtarë kanë të kryer Fakultetin e Arkitekturës, një Fakultetin e Bujqësisë dhe një Fakultetin Ekonomik.

SMMM ka bërë të ditur se për punonjësit e këtij sektori nuk janë organizuar trajnime rreth kornizës ligjore. Ndërsa trajnimet rreth çështjeve mjedisore janë organizuar në vitet e mëparshme, nga JICA, MMPH

e UNDP, MPJ. Në vitin 2020 nuk është organizuar asnjë trajnim rreth çështjeve mjedisore për stafin e SMMM.

Stafi i SMMM gjatë vitit 2020 nuk ka shfrytëzuar ndonjë udhëzues profesional për planifikimin dhe menaxhimin e çështjeve mjedisore.

Statistikat Kryesore - 2020:

1. Numri i zyrtarëve të angazhuar në SMMM - 5
2. Numri i trajnimeve rreth kornizës ligjore - 0
3. Numri i trajnimeve sipas fushës mjedisore - 0
4. Numri i Udhëzuesve Profesional për planifikimin dhe menaxhimin mjedisor - 0

2.0

KORNIZA LIGJORE

Metodologjia e EC-it, merr në konsideratë 12 ligje që adresojnë aspekte të ndryshme të mbrojtjes së mjedisit, të cekura më lartë.

Komuna e Prizrenit, përkatësisht SMMM ka raportuar se mbështetet në këto dokumente ligjore:

1. Plani Lokal i Veprimit Mjedisor 2014-2018
2. Rregullorja Komunale për Menaxhimin e Mbeturisë Nr. 01/011-31308, 19 shtator 2015
3. Plani Pesëvjeçar i Menaxhimit të Mbeturisë të Ngurta 2013-2018, shtator 2013
4. Plani Master për Menaxhimin e Mbeturisë 2014-2023, Nr. 01/011-161014, 03 shtator 2015
5. Ligji Nr. 02/L-30 për Menaxhimin e Mbeturisë
6. Ligji Nr. 03/L-024 - Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis
7. Ligji Nr. 03/L-25 për Mbrojtjen e Mjedisit
8. Ligji NR. 03/L-233 për Mbrojtjen e Natyrës
9. Ligji nr. 03/L-160 për mbrojtjen e ajrit

10. Ligji Nr.04/ L-147 për ujërat e Kosovës

11. Ligji Nr. 02/L-102 për Mbrojtjen nga Zhurma

Zyrtarët e SMMM të Komunës së Prizrenit kanë shprehur bindjen se korniza ligjore mjedisore është pjesërisht e konsoliduar. Por nuk kanë listuar mangësitë kryesore ligjore të

cilat i hasin gjatë punës së përditshme. Sipas tyre, Plani Lokal i Veprimit Mjedisor është hartuar për periudhën 2014-2018 dhe se ende nuk ka ndonjë iniciativë për hartimin e një plani të ri për periudhën në vazhdim.

Ndërsa njohuritë e stafit të këtij sektori rreth kornizës respektive ligjore i kanë notuar me 4, nga 1/aspak deri 5/shkëlqyeshëm.

3.0

HARTIMI, HARMONIZIMI DHE ZBATIMI I DOKUMENTEVE TË PLANIFIKIMIT DHE MENAXHIMIT TË MJEDISIT, PROJEKTEVE DHE MASAVE PËR MBROJTJEN E MJEDISIT

Rrjedha e ciklit të planifikimit dhe menaxhimit mjedisor nuk shquhet për gasje të strukturuar dhe të organizuar. Hartimi i politikave mjedisore kërkon dinamizim me qëllim që ato ti përgjigjen nevojave të kohës. Plani Lokal i Veprimit në Mjedis ka skaduar në vitin 2018 dhe nuk është hartuar plani i ri. SMMM në fillim të vitit 2020 ka hartuar një plan të veprimit për projektet e aktivitetet mjedisore, por për shkak të situatës së pandemisë COVID-19, shumë aktivitete nuk janë zhvilluar, marrë parasysh rekomandimet e dhëna nga MSh-ja. Disa nga programet mjedisore, bazuar në raportin vjetor të DSHP-së nuk janë realizuar në vitin 2020, si minimizimi i mbeturinave (komposterët), edukimi në shkollë, promovimi i aktivitetit "Rruga ime" dhe promovimi i programit të adoptimit.

SMMM ka raportuar se projektet e kontraktuara janë menaxhimi i mbeturinave, mirëmbajtja e rrugëve, shesheve dhe hapësirave të gjelbra gjatë sezonit dimëror dhe veror, ndërtimi i miniparqeve dhe mbjellja e drunjve dekorativ.

Në kuadër të DSHP-së është formuar Zyra e Gjelbër e krijuar nga UNDP, e cila sipas SMMM është duke implementuar këto projekte: Izolimi i kulmit në ndërtesën administrative komunale, Vendosi e paneleve solare në ndërtesën administrative komunale; Vendosi e moduleve - elementeve eficientë: shtegu i gjelbër i ecjes, moduli i biçikletave me qira, moduli i bus stop, moduli i makinës elektrike. Hartimi dhe zbatimi i dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit të mjedisit, projekteve dhe masave për mbrojtjen e mjedisit ka nevojë për

përmirësim, veçmas në aspektin e nivelit të përputhshmërisë së veprimeve me strategjitë mjedisore në fuqi, ngase rrjedha aktuale e bën të vështirë matjen e efikasitetit të këtyre

veprimeve në përmirësimin e gjendjes mjedisore.

Planet e nivelit lokal për menaxhimin mjedisor në vitin 2020 kanë qenë në nivel modest.

LLOJI I PLANIT	EMRI I DOKUMENTIT	STATUSI	KOHA E HARTIMIT	KOHË-ZGJATJA E MANDATIT	HARTUESI	DISPONUESH-MËRIA E RAPORTEVE TË ZBATIMIT
Planet Lokal i Veprimit në Mjedis	Planet Lokal i Veprimit në Mjedis 2014 - 2018	Skaduar	2013	2014-2018	Nuk është ofruar informata	Nuk është ofruar informata
Programet Mjedisore	Vetëdijësimi Eliminimi i pikave të zeza Minimizimi i mbeturinave Edukimi në shkolla Promovimi		Vjetore			DSHP, Raporti vjetor 2020 https://kk.rks-gov.net/prizren/ep-content/uploads/sites/26/2021/03/Raporti-1-vjeear-Drejtoria-per-Sherbime-Publike.pdf
Vlerësimi Strategjik Mjedisor	PZHK 2013-2025 Harta Zonale	Në fuqi Draft	2012 2019	2013-2025	UN-Habitat Prima Eng.	Nuk është ofruar informata
Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis	Nuk është ofruar informata					
Plani Komunal për Menaxhimin e Mbeturinave	Plani Master për Menaxhimin e Mbeturinave		2014	2014-2023		
Plani Zhvillimor Komunal	Plani Zhvillimor Komunal 2013-2025	Në fuqi	2013		UTS, UDS	Raport për shkallën e zbatimit të PZHK-së 2013-2018

Harta Zonale e Komunës	Harta Zonale e Komunës	Draft, është mbyllur shqyrtimi publik	2020		Prima Eng.	/
Plani i rregullimit të tokës	Nuk është ofruar Informata					
Programi për mbrojtjen nga veprimet e dëmshme të ujërave	Nuk është ofruar Informata					

Projektet kapitale të nivelit lokal për rregullimin, promovimin dhe mbrojtjen e mjedisit

EMRI I PROJEKTIT	STATUSI	PERIUDHA E REALIZIMIT	VLERA E KONTRATËS	AUTORITETI KONTRAKTUES	LOKACIONI	FUSHA TEMATIKE	PARTNERI ZBATUES	PLANI
Subvencionimi i OJQ-ve, mjedis e mbeturina	E planifikuar	2021	30,000	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit	Ajër, Dhe, Ujë, Biodiversitet	/	Vendimi nga kryetari
Furnizimi me material për realizimin e festave mjedisore	E planifikuar	2021	20,000	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit		/	Vendimi nga kryetari
Vendosja e rrethojave standarde si dhe rregullimi dhe mirëmbajtja e pajisjeve ambientale	E planifikuar	2021	20,000	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit	Ajër, Dhe, Ujë, Biodiversitet	Ska	Vendimi nga kryetari
Rregullimi i miniparqeve	Në zbatim	2018-2021	/	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit	Biodiversitet	/	/

Mirëmbajtja e rrugëve gjatë sezonit dimëror dhe veror	Në zbatim	2018-2021	/	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit	Biodiversitet	/	/
Grumbullimi i mbeturinave	Në zbatim	2018-2021	/	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit	Biodiversitet	Ska	/
Izolimi i kulmit ne ndërtesën administrative komunale	Në zbatim	2020-2021	/	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit + UNDP	Biodiversitet	Komuna e Prizrenit + UNDP	/
Vendosja e paneleve solare në ndërtesën administrative komunale	E planifikuar	2020-2021	/	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit + UNDP	Biodiversitet	Komuna e Prizrenit + UNDP	
Vendosja e moduleve elementeve eficiente	E planifikuar	2020-2021	/	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit + UNDP	Biodiversitet	Komuna e Prizrenit + UNDP	

Masat e nivelit lokal për mbrojtjen e mjedisit

MASAT	MASAT KONKRETE	STATUSI	PERIUDHA E REALIZIMIT	ENTITETI PËRGJEGJËS	LOKACIONI	FUSHA TEMATIKE	PLANI/VENDIMI
Masat për rregullimin e pellgjeve lumore në zonat urbane;	Masat konkrete Mirëmbajtja e shtratit të Lumbardhit		Vjetore	Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit	Ujë	Plani vjetor
Masat për mbrojtjen dhe zhvillimin e pyjeve;		E planifikuar		Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit	Ajër	Plani Vjetor nga MBPZHR
Masat për mbrojtjen e vlerave të natyrës që shpall Komuna;	/						

Masat emergjente për të normalizuar gjendjen e cilësisë së ajrit;	/						
Masa të tjera për mbrojtjen e mjedisit;	Furnizimi me pajisje për matjen e elementeve të ndryshme Aparati matës i zhurmës - kalibrues i zërit Aparatet për matjen e radioaktivitetit Aparate për ndotjen e ujit Aparati për matjen e cilësisë së ajrit	E planifikuar për vitin 2021		Komuna e Prizrenit	Komuna e Prizrenit		

4.0 MBIKËQYRJA INSPEKTIVE DHE RAPORTIMI MJEDISOR

Komuna e Prizreni ka raportuar se inspektimi i zbatimit të kornizës ligjore të mbrojtjes së mjedisit dhe hartimi i raporteve përkatëse ndodh vetëm pjesërisht, por nuk janë ofruar hollësi të mëtutjeshme respektivisht raporte të tilla. Sa i përket hartimit të raporteve të monitorimit të zbatimit të strategjive mjedisore referencë është dhënë raporti vjetor i DSHP-së, ku nuk ka të dhëna të tilla të detajuara. Edhe gjendja e deponive të mbetu-

rinave sipas zyrtarëve nuk monitorohet që nga viti 2017, ndërkohë që nuk janë zhvilluar vlerësime të ndikimit të deponive ekzistuese të mbeturinave në mjedis.

Sa i përket monitorimit të gjendjes së zonave të mbrojtura dikastere të ndryshme lokale e kanë parë si përgjegjësi të dikastereve tjera lokale dhe të autoriteteve qendrore. Ndërsa për monitorimin e gjendjes së pyjeve është thënë se ka monitorim 24 orësh.

Sa i përket çrregullimeve mjedisore kjo është parë si përgjegjësi e nivelit qendror.

Raste të tejkalimit të eksploatimit të resurseve natyrore mbi kushtet e lejuara sipas zyrtarëve janë identifikuar dhe inspektorët e KPMM kanë shqiptuar gjoba.

Njëri prej dikastereve komunale ka theksuar se nuk janë identifikuar shkelje në menaxhimin e burimeve drusore, jodrusore dhe faunës së egër,

derisa dikasteri tjetër ka pohuar se kjo është përgjegjësi e APK-së dhe inspektorëve të saj. Ndërkaq sa i përket vendgjyetjeve ato janë rithemeluar dhe janë në procedurë të prokurimit.

Nga raporti vjetor i DSHP-së, rezulton se Inspektori Mjedisor gjatë vitit 2020 ka hartuar 31 procesverbale, 13 aktvendime, 11 kërkesa për gjykatë dhe 3 gjoba mandatore.

SHËRBIMET E INSPEKTORIT MJEDISOR

LËNDA	JANAR	SHKURT	MARS	PRILL	MAJ	QERSHOR
Proqesverbale të hartuara	4	7				4
Aktvendime	1	3				1
Kërkesa për Gjykatë	1				3	
Gjoba Mandatore					2	1
Realizuar nga gjykata						

LËNDA	KORRIK	GUSHT	SHTATOR	TETOR	NËNTOR	DHJETOR
Proqesverbale të hartuara	2	3	3	4	3	1
Aktvendime		2	1	2	2	1
Kërkesa për Gjykatë	2	1	1		2	1
Gjoba Mandatore						
Realizuar nga gjykata						

KRIJIMI, GRUMBULLIMI, MENAXHIMI I TË DHËNAVE DHE SISTEMIT TË 5.0 MENAXHIMIT TË DHËNAVE

Komuna e Prizrenit në vitin 2020 nuk ka pasur sistem të monitorimit të cilësisë ajrit, përpos stacionit fiks të IHMK-së. Zyrtarët komunalë kanë bërë të ditur se gjatë vitit 2021 do të funksionalizohen 7 stacione (sensorë) për matjen e cilësisë së ajrit, 2 në zonën urbane dhe 5 tjera në fshatrat Reçan, Lutogllavë, Piranë, Gjonaj dhe Zhur (Vlashnje).

Komuna e Prizrenit nuk ka sistem të monitorimit të dheut, e as sistem të monitorimit të cilësisë së ujrave sipërfaqësore dhe nëntokësore. Ndërsa parashikimi dhe paralajmërimi i hershëm i vërshimeve dhe thatësirave, sipas zyrtarëve komunalë bëhet nga niveli qendror.

DSHP ka raportuar se në tremujorin e parë të vitit 2021 është përfunduar

procesi për furnizim me mjete matëse për matjen e parametrave mjedisore, si: aparatet për matjen e cilësisë së ajrit, aparatet për matjen e ndotjes së ujit, aparatet për matjen e radioaktivitetit, dhe aparat për matjen e zhurmës.

Administrata lokale nuk ka ndërtuar sistem të menaxhimit të të dhënave mjedisore. Sipas zyrtarëve komunalë, DSHP-ja nuk ka kapacitete të nevojshme teknike e as njerëzore për krijimin, grumbullimin dhe menaxhimin e të dhënave mjedisore, pasi që në SMMM siç është cekur më lartë janë të angazhuar vetëm 5 punonjës.

SMMM mirëmban sistemin e të dhënave sa i përket sasisë së mbeturinave komunale.

SASIA E MBETURINAVE KOMUNALE

Bazuar në raportet e Kompanisë SMMM-ja raporton se sasia e deponuar e mbeturinave në baza mujore është:

TONAZHA E DËRGUAR NË DEPONI-LANDOVICË JANAR-DHJETOR 2020				
NUMRI	MUJ/2020	TONAZHA	MUJ/2019	TONAZHA
1	Janar	3,495,630	Janar	2,747,060
2	Shkurt	2,939,540	Shkurt	2,588,392
3	Mars	3,399,890	Mars	2,999,090

4	Prill	3,617,890	Prill	3,322,383
5	Maj	3,545,960	Maj	3,470,720
6	Qershor	3,811,610	Qershor	3,276,760
7	Korrik	4,333,220	Korrik	4,589,210
8	Gusht	4,525,090	Gusht	5,600,640
9	Shtator	4,123,502	Shtator	3,958,470
10	Tetor	4,206,520	Tetor	4,126,582
11	Nëntor	3,914,985	Nëntor	3,798,541
12	Dhjetor	raporti pas	Dhjetor	4,658,582
	Totali	41,913,837		45,163,430
	Diferenca +	-3,249,593		

6.0

BASHKËPUNIMI, KOORDINIMI DHE PJESËMARRJA PUBLIKE

Zyrtarët përgjegjës të Komunës së Prizrenit bashkëpunimin dhe koordinimin me nivelin qendror në hartimin e akteve ligjore dhe nënligjore e kanë vlerësuar si të pamjaftueshëm. Ngjashëm është vlerësuar edhe bashkëpunimi dhe koordinimi me nivelin qendror sa i përket hartimit të strategjive mjedisore.

Sipas tyre niveli i bashkëpunimit me organizatat joqeveritare sa i përket zhvillimit të aktiviteteve të ndryshme është në nivel të kënaqshëm, ku përfshihen aktivitete të ndryshme për promovimin e mbrojtjes së mjedisit, si dhe subvencionimi i tyre për realizimin

e programeve të tyre për çështjet mjedisore. Njëherësh është vlerësuar edhe kontributi i OJQ-ve për hartimin e Planit Lokal të Veprimit në Mjedis, që sipas Komunës nevojitet të hartohet sërish meqë ka kohë që ky dokument ka skaduar. Pjesëmarrja e publikut në procese të tilla nga zyrtarët është vlerësuar me notën 4, nga 5 shumë e kënaqshme dhe 1 aspak e kënaqshme. Në dhjetor të vitit 2020, DSHP-ja ka iniciuar mbajtjen e takimeve me aktivistët e shoqërisë civile, me qëllim të shqyrtimit të mundësive për një bashkëpunim më efektiv në mes të Komunës dhe OJQ-ve që veprojnë në

fushën e mjedisit, respektivisht zhvillimin e politikave më të mira për një mjedis të pastër.

7.0 LICENCIMI DHE LEJET MJEDISORE

Raportimi i Komunës mbi numrin e licencave dhe lejeve mjedisore aktive, sipas aspekteve mjedisore të përcaktuara me kornizën ligjore nuk mund të shquhet për ndonjë saktësi, ngase të dhënat e ofruara janë për vitin

2019, ani pse ato janë kërkuar për vitin 2020.

Sipas të dhënave të paraqitura nga Komuna në vitin 2019 janë 66 aplikime për leje mjedisore, prej të cilave 2 janë refuzuar dhe 1 është pezulluar.

PËRFUNDIME

Gjetjet e këtij raporti janë validuar nga zyrtarët përkatës komunalë, duke pohuar se ato pasqyrojnë gjendjen reale në sektorin e mjedisit, bashkë me mundësitë për të ngritur dhe përmirësuar çështjet mjedisore në këtë komunë. Burimet njerëzore dhe financiare sipas tyre nuk janë të nivel e mjaftueshëm, gjë që mbase reflektohet edhe në gjendjen aktuale mjedisore.

Bazuar në këtë monitorim, dalin konkluzionet se:

Komuna e Prizrenit ka krijuar organ përgjegjës për mbrojtjen e mjedisit, por kapacitetet njerëzore brenda këtij organi janë të pamjaftueshme si në aspektin kuantitativ ashtu edhe në atë profesional, ndërkohë që nuk ka pasur as aktivitete për fuqizimin e tyre në raport me kornizën aktuale ligjore dhe në periudhën raportuese nuk është organizuar asnjë trajnim rreth çështjeve mjedisore për stafin e SMMM.

Njohuritë e stafit komunal rreth kornizës mjedisore nuk janë të nivelit më të lartë, derisa përcaktimi i sfidave me të cilat ata ballafaqohen si rrjedhojë e mangësive ligjore në fushën e mjedisit ka qenë i pamundur për shkak të mos listimit të tyre nga punonjësit e SMMM.

Shkalla e hartimit dhe zbatimit të politikave lokale për planifikimin dhe menaxhimin mjedisor mbetet problematik, për faktin se nuk ka organizim të mirëfilltë në këtë aspekt; përkatësisht, rrjedha aktuale e hartimit dhe zbatimit të dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit të mjedisit, projekteve dhe masave për mbrojtjen e mjedisit aktualisht e bën të vështirë matjen e efikasitetit të këtyre veprimeve në përmirësimin e gjendjes mjedisore.

Niveli i inspektimit si dhe hartimi i raporteve përkatëse lidhur me zbatimin e kornizës ligjore të mbrojtjes së mjedisit dhe të zbatimit të strategjive mjedisore mbetet i paqartë për shkak të mos shpalosjes së të dhënave në këtë drejtim, derisa është pranuar se në tregues të caktuar nuk ka monitorim. Ndërkaq janë evidentuar edhe dilemat rreth përgjegjësisë, sa i përket monitorimit të gjendjes së zonave të mbrojtura.

SMMM në Komunën e Prizrenit ende nuk ka ndërtuar sistem të menaxhimit të të dhënave mjedisore, për shkak të mungesës së resurseve teknike dhe njerëzore për krijimin, grumbullimin dhe menaxhimin e të dhënave mjedisore.

Bashkëpunimi ndërinstucional në hartimin e politikave publike vlerësohet të jetë i pamjaftueshëm. Në fund të vitit 2020, DSHP ka filluar praktikën e takimeve me aktivistët e shoqërisë civile, me qëllim të shqyrtimit të mundësive për një bashkëpunim më efektiv në mes të Komunës dhe OJQ-ve që veprojnë në fushën e mjedisit. Por bashkëpunimi me shoqërinë civile në hartimin e politikave lokale mbetet i pamjaftueshëm, ashtu sikurse edhe pjesëmarrja e publikut në hartimin strategjive lokale.

Ndërkohë nuk ka saktësi as sa i përket numrit të licencave dhe lejeve mjedisore aktive, sipas aspekteve mjedisore të përcaktuara me kornizën ligjore. Lista me lejet mjedisore është ofruar për vitin 2019, por jo edhe për vitin 2020.

REKOMANDIMET

- Të shqyrtohen mundësitë për shtimin e punonjësve profesionistë në SMMM;
- Të organizohen trajnime për punonjësit e SMMM rreth kornizës ligjore dhe rreth çështjeve mjedisore;
- Të përmirësohet dhe dinamizohet Hartimi dhe zbatimi i dokumenteve të planifikimit dhe menaxhimit të mjedisit, projekteve dhe masave për mbrojtjen e mjedisit;
- Planet e nivelit lokal për menaxhimin mjedisor të përditësohen, bashkë me fuqizimin e raportimit të zbatimit të tyre;
- Të rriten kapacitetet si dhe të shtohet mbikëqyrja inspektive dhe raportimi mjedisor;
- Të fillojë sa më shpejtë procesi i krijimit, grumbullimit, menaxhimit të të dhënave dhe sistemit të menaxhimit të dhënave mjedisore;
- Të avancohet bashkëpunimi nivel qendror - lokal në hartimin e akteve ligjore dhe strategjive mjedisore;
- Të kultivohet bashkëpunimi më i afërt me OJQ-të për të nxitur rritjen e pjesëmarrjes së publikut në çështjet mjedisore; dhe
- Të përmirësohet raportimi rreth lejeve mjedisore.

PËR EC

EC angazhohet për qëndrueshmëri ekonomike dhe qeverisje demokratike në nivel lokal (dhe rajonal) përmes mobilizimit të komunitetit, mbikqërrjes së vendimmarrjes publike dhe partneritetit në zbatim të programeve dhe politikave zhvillimore.

Për përmbushjen e këtij misioni organizata zbaton projekte dhe nisma në kuadër të dy programeve kryesore: Qytete/Komuna Gjithëpërfshirëse dhe Zhvillim i Qëndrueshëm. Ndërsa programi i tretë është ideuar si njësi mbështetëse për veprimin e organizatës dhe synon adresimin e tri sfidave të jashtme dhe të brendshme: **1.** Vëllimin e pamjaftueshëm të dijes empirike në vend, përfshi të dhënat e besueshme statistikore, analizat e specializuara dhe mendimet profesionale, **2.** Nevojën për konsolidimin e kapaciteteve të brendshme, veçanërisht në hulumtime, baza të të dhënave, analizë, menaxhim, zhvillim komunitar dhe ekspertizë sektoriale, dhe **3.** Mungesën e qëndrueshmërisë financiare afatgjatë duke i diversifikuar burimet e të hyrave, me theks në ofrimin e shërbimeve për palët e treta.

Trekëndëshi konceptual që do të orientojë punën e organizatës në pesë vitet e ardhshme (2020 – 2024) ka këto elemente:

1. Gjithëpërfshirjen, **2.** Qëndrueshmërinë, dhe **3.** Dijen. EC beson se demokratizimi dhe zhvillimi i gjithëmbarshtëm shtetëror është proces që duhet planifikuar dhe ndërtuar nga posht lart. Në thelb të qeverisjes demokratike qëndron hapja dhe përfshirja e të gjithëve në marrjen e vendimeve që kanë për synim të mirën e përbashkët, ndërsa planifikimi zhvillimor kërkon shfrytëzim racional të burimeve territoriale, pa e kompromituar përdorshmërinë e tyre nga gjeneratat e ardhshme. Si demokracia ashtu edhe zhvillimi duhen ndërtuar mbi bazën e dijes së shëndoshë që garanton vendime dhe veprime të mençura dhe vizionare.

Vlerat kryesore të organizatës janë:

- 1.** Paanshmëria - EC vepron në bazë të analizave të thukta dhe gjithëpërfshirëse dhe mënjanon veprimet e ngutshme dhe impulsive. EC synon të përkrahë dhe të shtyjë përpara alternativat të cilat në bazë të hulumtimit dalin të jenë më të përshtatshmet, pavarësisht nëse masa e shoqërisë nuk e përkrahin këtë opsion;
- 2.** Aktivizmi - Anëtarët e EC do të jenë aktivistë të cilët angazhohen në baza të rregullta për të shtyer përpara bashkëveprimin qytetar për të përmbushur misionin e organizatës;
- 3.** Orientimi drejt rezultateve - Anëtarët e EC janë të orientuar për të arritur rezultate, ku përpjekja nuk i kënaq pritjet e organizatës në qoftë se nuk përfundon me rezultatet e pritura dhe
- 4.** Komuniteti bazë e veprimit - EC do të jetë gjithnjë pranë komunitetit, duke mësuar nga qytetarët dhe duke ndërtuar konsensus për bashkëveprimin dhe formësimin e shoqërisë.